

Кафедра архітектури та дизайну середовища

Назва навчальної дисципліни	Сучасне мистецтво і дизайн: компаративні аспекти Обов'язкова дисципліна професійного циклу
Мова викладання	українська
Курс та семестр вивчення	4 курс 7 семестр Освітньо-професійна програма - Дизайн Середовища 2018
Викладач (-і)	Пономаревська Олена Іванівна, кандидат мистецтвознавства
Профайл викладача (-ів)	https://kpcb.stu.cn.ua/vykl/ponomarevska-olena-ivanivna
Контакти викладача	контактний телефон - +38050 2989047 E-mail olenaponomarevska@gmail.com

- 1. Анотація курсу. «Сучасне мистецтво і дизайн: компаративні аспекти:** Мистецтво XX-XXI ст. значною мірою вплинуло на розвиток архітектури та дизайну, водночас відбувався й відбувається зворотний процес. У результаті цих взаємодій народжуються нові ідеї, форми, технології тощо. Комплексне вивчення сучасного мистецтва дозволяє сформувати уявлення про докорінні відмінності між мистецтвом XIX століття і мистецьким життям XX-XXI століть, про основні тенденції в розвитку мистецтва зазначеного періоду. В часі курсу паралельно вивчається розвиток дизайнерських досягнень, формування дизайн-мислення, пошуки нових форм та експериментаторство у дизайні. Простежуються процеси синкретизму, асиміляції, інтеграції, синтезу дизайну і сучасного мистецтва. Основним методом пізнання обрано компаративний (порівняльний) підхід.

Для реалізації мети вивчення дисципліни, а саме: опанування основами розвитку мистецтва XX-XXI ст. та інтеграції дизайн-проектування та сучасного мистецтва, курс поділено на наступні змістові модулі:

Змістовий модуль 1. Соціокультурна роль сучасного мистецтва. Модернізм і дизайн. (Місце актуального мистецтва у світовому мистецькому процесі. Сучасне мистецтво як сукупність художніх практик XX – XXI століть. Хронологічні рамки сучасного мистецтва. Витоки і початок модернізму. Авангардизм та його ознаки, течії та школи: фовізм, кубізм, футуризм, абстракціонізм, дадаїзм, сюрреалізм, експресіонізм, конструктивізм. Вплив модернізму та авангардизму на дизайнерів минулого та сьогодення (Заха Хадид, Рем Колхас та ін.). Авангард як стиль дизайну.)

Практика: Створення клуазоністичних, фовістичних, кубістичних і футуристичних образів. Створення абстрактних образів. Створення сюрреалістичних образів. Створення ескізу авангардного дизайн-проекту (реклама, плакат, інтер'єр тощо).

Змістовий модуль 2. Актуальне мистецтво і дизайн

Термін «сучасне мистецтво / contemporary art»: проблема дефініції. Поп-арт як поєднання елітарної та масової культури (Е. Ворхол, Р. Ліхтенштейн, Р. Раушенберг, Д. Хокні). Мінімалізм як трансформація використовуваних у процесі матеріалів, творче самообмеження художника: Дональд Джадд, Агнес Мартін, Ден Флавін, Карл Андре, Роберт Моріс, Енн Трюїт та Френк Стелла. Мінімалізм у дизайні.

Спадщина М. Дюшана та концептуальне мистецтво 1950-60-х рр. Мистецький рух Флюксус як змішування мистецьких засобів та дисциплін. (Й. Бойс, Д. Брехт, Н.Д. Пайк, Л. М. Янг, Й. Оно). К. Фрідман та «12 ідей Флюксуса». Вплив руху Флюксус на графічний дизайн, типографіку, флюксус-дизайн середовища.

Інсталяція як нова художня техніка, орієнтована на просторову репрезентацію мистецтва. Гепенінг, перформанс, акціонізм: розрізнення дефініцій. Акціонізм як «мистецтво дії», жесту, розіграної «вистави» або спровокованої «події» — акція. Джексон Поллок. Віденський акціонізм та художнє осмислення тілесності: Гюнтер Брус, Отто Мюль, Герман Нітш та ін.

Поява відеоарта як художня реакція на медіакультуру (Н.Д. Пайк).

Італійське Arte Povera як створення об'єктів з простих предметів буденного життя малозабезпечених людей (мішків, вірвовок, старого одягу і взуття). Джерман Челант. Дизайн-об'єкти - скульптури та меблі Урано Пальми, функціональні об'єкти архітектора, дизайнера і поета Ріккардо Далізі, який зайняв активну позицію в дебатах по «Антидизайну», заперечуючи консьюмеризм і функціональну цінність в дизайні в ім'я акту творчості; унікальні меблі Маріо Черолі «мобіле делла Валле», створені спеціально для фільмів П'єра Паоло Пазоліні (1967-1977); керамічні об'єкти геніального скульптора і

кераміста Альфонсо Леоні, його значний внесок у збереження традиційних технік через експериментальний, новаторський підхід в скульптурі та кераміці; роботи Карло Заулі, названого «бьянко Заулі» за монохромність і «скульптором ваз» за монументальність, яку він надавав кераміці. Альдо Россі. Італійський дизайн – вектори розвитку.

Неоекспресіонізм та повернення живопису. Експресіонізм в живопису Ф. Бекона. Творчість Георга Базеліца і Джуліана Шнабеля. Ж.-М. Баскія: від графіті до неоекспресіонізму. Ееро Саарінен - американський архітектор і промисловий дизайнер фінського походження, що був представником напрямку «органічний дизайн», неокласицизм, неоекспресіонізм.

Street-Art - концептуальне вуличне мистецтво. Вуличне мистецтво Коннора Харрінга. Сучасна концептуальна скульптура Д. Кунса – кітч, нео-поп або пост-поп. Тенденції розвитку стріт-арту.

Брітарт 1990-х рр. та медіатизація сучасного мистецтва (Д.Герст, Т.Емін, брати Чепмени). Робота Д. Герста «Фізична неможливість смерті в свідомості того, що живе» як один з центральних творів брітарту 1990-х рр. Стратегії арт-кураторства кінця XX – початку XXI ст.: проекти Х.-У. Обріста. Проблеми дизайну та облаштування виставок сучасного мистецтва. Роль та місце дизайнера у галерейній діяльності.

Медіа-мистецтво, його різновиди, інтерактивність, творчість Б. Віоли. Медіа-арт у дизайні.

Постмодернізм в Україні. Сучасне українське мистецтво: нефігуративний живопис А. Криволапа, Т. Сільваші та ін. Техніка офорту в творчості П. Макова. Трансмонументалізм Р.Мініна.

Розвиток органічного дизайну з 1990-х до сьогодні. Біоморфізм, редизайн, екодизайн. Росс Лавгроув. Рон Арад. Філіп Старк . Іронічний дизайн в творчості Фрідріха Хундертвассера. Біоморфічна архітектура Сантьяго Калатрави. Модернізм 50-80-х років. Інтернаціоналізм. Мінімалізм. Хай-тек і деконструктивізм, їх особливості. Розробки Р.Роджерса, Р.Піано, Г.Бертойя, М.Хопкінса, серів Н.Фостера, Дж.Дайсона та інших авторів. Прояви індустріального стилю «хай-тек», претензії техніки і високих технологій на власну культуру. Сучасні тенденції в дизайні.

Підсумки: Постмодернізм в дизайні: інтертекстуальність, мультикультуралізм, інтерпретація просторових рішень, моделювання «інших» змістів форм, об'єктів та їх сприйняття, іронія як засіб дизайну. Постмодернізм та анти-дизайн.

Практика: створення постмодерного образу, концепції та ескіз-проекту дизайну інтер'єру, графічного об'єкту, ландшафтного проекту, малої архітектурної форми.

2. Мета та цілі курсу: засвоєння студентами основних тенденцій розвитку мистецтва XX-XXI ст., досвіду і можливостей інтеграції дизайн-проектування та сучасного мистецтва; вивчення взаємозв'язку сучасного мистецтва та дизайну.

Цілі курсу спрямовано на:

- вивчення студентами досвіду і можливостей інтеграції дизайн-проектування та сучасного мистецтва;
- дослідження проблем взаємозв'язку сучасного мистецтва та дизайну;
- формування професійних вмінь та навичок продукування та презентації оригінальних ідей;
- здатності до створення, поширення, застосування новітніх тенденцій «Contemporary Art» (актуального мистецтва) в царині дизайну;
- сприяти розвитку здатності створювати нові, прогресивні художньо-проектні та конструкторсько-технологічні рішення, засновані на авторських оригінальних концепціях;
- розвивати здатність застосовувати знання про провідні школи і напрями в дизайні, архітектурі, образотворчому мистецтві при вирішенні художньо-проектних завдань.

3. Результати навчання. У результаті навчальної діяльності у здобувачів освіти мають сформуватися такі компетентності -

загальні:

ЗК 01 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 04 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 07 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

ЗК 09 Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

спеціальні:

СК 05 Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності;

СК 17 Знання та розуміння стилістики, історії та теорії дизайну, знання про провідні школи і напрями в дизайні, архітектурі, образотворчому мистецтві та здатність аналізувати проблеми взаємозв'язку сучасного мистецтва та дизайну.

Очікувані програмні результати навчання. У результаті вивчення дисципліни студент повинен

вміти:

ПРН 1 Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.

ПРН 14 Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики

ПРН 24 Знати та вміти використовувати у професійній діяльності загальні закони та закономірності естетики для аналізу й оцінки творів мистецтва.

ПРН 25 Розуміти стилістику, історію та теорію дизайну, використовувати знання про провідні школи і напрями в дизайні, архітектурі, образотворчому мистецтві у професійній діяльності при вирішенні художньо-проектних завдань.

4. Обсяг курсу. 5 кредитів ЄКТС

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	24
семінарські заняття / практичні / лабораторні	0/16/0
самостійна робота (реферат, РГР, КР, КП, тощо)	110

5. Пререквізити. Для вивчення дисципліни необхідні знання, вміння та навички, отримані студентами під час вивчення курсів «Історія мистецтва, архітектури та містобудування», «Історія дизайну», «Архітектурне проектування», «Основи теорії і методології дизайн-проектування».

6. Система оцінювання та вимоги Впродовж вивчення дисципліни викладачем проводиться поточний, модульний (тематичний) та підсумковий контроль (екзамен). Підсумковий контроль складається з суми балів поточного, модульного контролю, самостійної роботи та екзаменаційного завдання, тобто оцінюються робота студентки/студента, її/його знання, вміння та навички, отримані протягом року. Тому важлива присутність на всіх лекційних, практичних заняттях (виключення з цього правила можуть бути лише з поважних причин). Модульний контроль здійснюється шляхом написання модульної контрольної роботи. Екзамен проводиться у формі співбесіди за питаннями, затвердженими на засіданні кафедри АДС.

Завдання для самостійної роботи мають творчий характер і передбачають створення графічних робіт: За модулем 1. Створення клуазоністичних, фовістичних, кубістичних, футуристичних образів. Створення абстрактних образів. Створення сюрреалістичних образів. Створення ескізу авангардного дизайн-проекту (реклама, плакат, арт-об'єкт, мала архітектурна форма, інтер'єр тощо). За модулем 2. Створення постмодерного образу, концепції та ескізу-проекту дизайну інтер'єру, графічного об'єкту, ландшафтного проекту, малої архітектурної форми. **Дедлайн для графічних робіт – 6 грудня 2021 року.**

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання курсу відбувається за 100 бальною шкалою. Робота на кожному лекційному та практичному заняттях оцінюється до 10 балів ; модульна контрольна робота до 20 балів, кожне з різновидів завдань з самостійної роботи до 20 балів, екзамен 40 балів
Вимоги до реферату, РГР, КР, КП тощо	1. Усі завдання мають бути виконані самостійно, з дотриманням академічної доброчесності. 2. Супроводжувальний текст українською мовою. 3. Оформлення відповідно до стандартів студентських робіт та методичних рекомендацій.
Семінарські заняття	Доповіді мають бути лаконічні, не допускається читання тексту замість відповіді на запитання. Розповідь студентки/та має обов'язково супроводжуватись наочним матеріалом. Студент/ка повинен продемонструвати ґрунтовну підготовку до практичного заняття, дати відповідь на запитання. Викладач може використати метод «самооцінювання», тобто оцінювання самим студентом своєї праці або оцінювання інших студентів у групі.
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю допускаються студенти, які мають 40 балів поточного, модульного контролю, самостійної роботи.

7. Політики курсу: Усі студенти повинні бути ознайомлені з Кодексом академічної доброчесності, затвердженої Вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» (Кодекс за посиланням <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/06/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti-nova-redakciya.pdf>). Перескладання відбуваються за графіком, визначеним деканатом, відпрацювання пропущених занять за індивідуальним графіком, погодженим з

викладачем. Perezарухування кредитів у випадку мобільності студента можливе за умови відповідності кількості кредитів дисципліни, визначених освітньо-професійною програмою за відповідною спеціальністю НУ «Чернігівська політехніка», у разі невідповідності викладач формує пакет завдань для отримання необхідних кредитів.

8. Рекомендована література:

1. Adams L. A History of Western Art New York: McGraw-Hill, 2010. 620 p.
2. Cottington David. Modern Art. A very short introduction. Oxford University Press, 2005. 168 p.
3. Dumbadze A., Hudson S. (eds.) Contemporary Art. 1989 to the Present. Chichester, West Sussex, England: Wiley-blackwell, 2013. 512 p.
4. Jones Amelia. A Companion to Contemporary Art Since 1945. Wiley-Blackwell, 2006. 648 p.
5. Yve-Alain Bois, Benjamin H.D. Buchloh, Hal Foster, David Joselit and Rosalind Krauss, Art Since 1900: Modernism, Antimodernism, Postmodernism. New York: Thames and Hudson, 2005. 816 pp.
6. Вишеславський Г. Contemporary art України — від андеграунду до мейнстріму. Київ: ППСМ НАМ України, 2020. 256 с.
7. Владимирська, Ганна Овсївна. Мистецтво розуміти Мистецтво: артмісія: від імпресіонізму до абстракції / за ред. О. Клименко. Київ : Перун, 2017. 279 с. іл.
8. Гомперц, Вілл. Що це взагалі таке? [Текст] : 150 років сучас. мистецтва в одній пілюлі : пер. з англ. / відп. ред. О. Михе. Київ: ArtHuss, 2017. 475с. іл.
9. Гомперц, Вілл. Думай як митець і живи на повну: пер. з англ. / відп. ред. О. Михед. Київ: ArtHuss, 2018. 175 с. іл.
10. Дюв де Тьери. Живописный номинализм. Марсель Дюшан, живопись и современность /Перевод с французского А. Шестакова. М.: Институт Гайдара, 2012. 368 с.
11. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. М.: Интрада, 1996. 253 с.
12. Фостер Х., Краусс Р., Буа И.-А., Бухло Б.Х.Д., Джослит Д. Искусство с 1900 года. Модернизм, антимодернизм, постмодернизм. М.: Ад Маргинем, 2015. — 816 с.